

!!!

Ifølge meldinger har svensk Socialdemokraten i en lederartikkel gitt uttrykk for at det er en misforståelse å tro at den svenske regjering akter å foreta bestemte, konkrete forholdsregler i anledning av aksjonen mot studentene i Norge som den har protestert mot. Senere har utenriksminister Günther uttalt seg om den situasjon som er oppstått i og med at en del av studentene er sendt sytetter på tross av den svenske regjeringens inntrængende henstilling til Tyskland. Han gavner ikke noe om at Sverige vil trekke noen politiske eller diplomatiske konsekvenser av det som er hendt. Vi står dermed overfor den situasjon at vi kanskje skal oppleve en ny skuffelse over Sveriges rolle og at ingen av de forventninger vil bli innfridd som den svenske regjering og den svenske opinjon har vekket ved sin holdning i de siste to ukene.

Vi kan vanskelig tro at Sveriges regjering kan foreta et slikt tilbaketog etter at den først er gått i brasjen for de norske studenter på en måte som har vakt gjengjeng i hele Norden og på mange kanter i den frie verden. Enhver nordmann vil beklage en slik utvikling. Ikke bare av hensyn til de norske studenter som vel allikevel ikke unngår sin skjebne, eller av hensyn til andre grupper av det norske folk som når som helst kan komme i samme stilling, og enda mere kan komme til å trenge den beskyttelse som et fritt og sterkt broderfolk kan yte hvis det opptrer energisk og beslutsomt. Like meget beklager vi det av hensyn til det framtidige samarbeide i Norden og på den skandinaviske halvøy. Det er skjedd meget siden 9. april 1940 som har skapt en inngrodd mistillit i Norge til Sveriges nøytralitetspolitikk. Mange nordmenn har fått en innstilling overfor Sverige som loyer dårlig for fremtiden. Her kom det så en chance til å rense luften. Meldingene kom om den svenske regjeringens hurtige opptræden mot studentaksjonen, om møtene i Riksdagen hvor det ble pøkt på vidtgående forholdsregler som kunne treffes og om den spontane reaksjon i alle lag av det svenske folk. Alt dette gjorde et meget sterkt inntrykk i Norge. Det var ikke til å ta feil av at stemningen overfor Sverige for alvor begynte å slå om. Man trodde at henstillingen til Tyskland bare var det første skritt, at Sverige, nå da det selv er sterkt nok, var beredt til å sette nekt bak sine ord. Så meget sterkere vil reaksjonen bli om vi får erfare at det bare dreier seg om en demonstrasjon. Vi kan i så fall ikke se bort fra muligheten av at det i den svenske demarche i Berlin også ligger et moment av politisk hensiktsmessighet på et tidspunkt da det er åpenbart, at de allierte er i ferd med å vinne krigen.

Det har vært tider under okkupasjonen da Norge i enda høyere grad enn i dag trenger Sveriges støtte. Den gang ga Sverige våre fiender stadig og betydelige fordeler som til og med gikk ut over rammen for nøytraliteten. Vi skal ikke her ha sagt noe om dette var berettiget eller uberettiget, men det er et faktum, og det har gitt forholdet mellom Norge og Sverige str som bare kan leges ved at Sverige, så da styrkeforholdet har endret seg, utnytter alle de muligheter til å støtte Norge som dets politiske, økonomiske og militære beredskap gir det anledning til. De maktige opinjonsstyringer og ureserverte solidaritetsenkliæringer vi har fått og får fra Sverige, har vært en spore for det norske folk under fiendtskampen. Når de går så vidt som under studentaksjonen, skaper de selvfølgelig også forventninger om at Sverige i handling vil bevise alvorret i det som hele det svenske folk daglig beklager seg til i ord. Blir ingen av de forventninger som svenskene selv vekker innfridd, vil selve solidaritetsstyringene i lengden virke mot sin hensikt. I den nåværende situasjon venter vi at Sverige ikke slår seg til ro med det som er gjort. Ellers må vi tvile på om svenskens ord er ment som de er sagt.

TIL STUDENTENE I

Etter de opplysninger som nå foreligger, ble 260 studenter sendt til Tyskland siste torsdag, dessuten 150 faldstad-fanger og noen hundre fanger fra Grini. Blandt dem som er sendt er også en rekke politifolk.

Det er sent ut et opprop til studentene, der det bl.a. heter: Til de mannlige studentene:

Etter en provokasjon, ikke frekk og usannsynlig som riksdagsbrannen, har tyskerne stengt vårt universitet. I tyske fengsler skal de norske studenter knables, uskadeliggjøres. Høflig erklærte Ribbentrop at ingen protest skal hindre den tyske terror. Samme skjebne venter oss alle. Det er i landets interesse, at vi værger vår frihet, ikke en mann utleverer seg frivillig. De få som har mulighet for det, fortsetter kampen mens resten sørger for å unnsnippe det tyske politis fangemærk, inntil det forsiktighet og atter forsiktighet. Husk det kan være en nazist overalt. Tro ingen rykter om at fengslingene er slutt. Vær forberedt på en nazifera i likhet med den i september.

Vis deg ikke hvor du kan bli gjenkjent! Hold deg beredt - Lykke til til de kvinnelige studentene:

Tyskerne søker å samle de mannlige studenter i konsentrasjonsleirene, de kvinnelige vil bli sendt til tvangsarbeide. Ordren lyder at vi ikke melder oss til politiet på vårt hjemsted. Vi følger samme parole som resten av det norske folk når det gjelder den tyske arbeidsinnsats: vi skaffer oss annet arbeide, og om vi blir utkommandert nekter vi.

SPORVOGNER TIL TYSKLAND.

I sommer ankom til Oslo en sporvognsdirektør som representerte det tyske trafikkministerium. Hans oppgaver var å skaffe sporvogner og materiale fra Norge til erstatning for materiell som var ødelagt i tyske byer under flyangrep. Sporvognseksperter ble meget godt mottatt av direktør Kielland i Oslo Sporveier som meget beredvillig ga anvisning på hvordan man ved å gå over fra 12-minuttlig til 15-minuttlig rute samt ved å sløyfe en del holdeplasser ville kunne stille til disposisjon 20 motorvogner og 10 tilhengere. Innenriksdepartementet fant at det var mildest talt tvilsomt om det var folkerettslig hjemmel for dette tiltak, og fant å burde protestere overfor Reichskommissar. Hagelin selv skrev under protesten. Reichskommissar har imidlertid tatt dette meget lite nådig opp, og har latt en av sine funksjonærer, dr. Schiedermaier i et brev til Hagelin uttrykke sin forbauselse over at denne finner det passende å komme trekende med folkerett og stille seg i veien for hjelp til de hårdt prøvede tyske byer. Reichskommissar har senere gitt ordre til at trikkene skal leveres: 10 motorvogner og 5 tilhengere fra Oslo Sporveier, Bærum-banen henholdsvis 3 og 2, Bergens sporveier henholdsvis 3 og 2 og Trondheim sporveier henholdsvis 3 og 2.

ERNÆRINGSITUASJONEN I NORGE

Ernæringsbraksjonen i Norge ved okkupasjonens opphør er gjenstand for drøfting i avisen Norges-Nytt, som utkommer i Stockholm. Avisen mener at de første måneder etter okkupasjonens opphør ernæringsmessig vil bli meget vanskelig. Men så snart importen kommer i stand, vil det bli en lysning. Så snart tyskerne er ute av landet vil det bli tilstrekkelige mengder av fisk og poteter. Selv med vår nåværende reduserte fiskeflåte kan vi uten vansker dekke den innenlandske befolknings behov for fisk og sild. Og for grønnsakenes vedkommende må en kunne regne med at vi selv kan dekke det vesentlige av vårt behov. Det vanskeligste spørsmål en får å løse på ernæringsituasjonens område er økningen av fett- og brødrasjonene. Det vil bli nødvendig å få importert fett så hurtig som mulig. I samband med økningen av fettrasjonene må en sette alt inn på

å få en betydelig bedring av melkerasjonene. En meget betydelig melkermengde vil bli frigjort så snart tyskerne er ute av landet. Den frigjorte melkermengde må i første rekke komme barna og den oppvoksende ungdom til gode, skriver "Norges-Nytt". Bladet slutter med å si, at blir det mulig å få en tilstrekkelig forport, og kan vi disponere vår egen produksjon selv, skulle den norske ernæringsstandard i løpet av et år være kommet så pass høyt opp, at ingen mangel skulle gjøre seg gjeldende.

AMERIKANSKE REDAKTÖRER HILSEN DEN FRIE PRESSE I EUROPA.

Arbeidsutvalget for den store amerikanske presseforening American Society of Newspaper Editors har vedtatt en resolusjon, hvori foreningens medlemmer - avisredaktörerne fra forskjellige kanter av USA gir uttrykk for sin varmeste beundring for det arbeid som daglig utföres av medarbeiderne av den illegale presse i Europa. "Vi hilser dere som kolleger i faget, og vi beundrer dere som de der med fare for livet daglig utförer det arbeid som vi kan gjøre under fredelige forhold", heter det bl.a. i resolusjonen.

NYE AMERIKANSKE FRIMERKER VIET NORGES FRIHETSKAMP

Det første ark av et nytt 5 cents amerikansk frimerke, som er viet Norges frihetskamp, ble solgt av third assistant postmaster general Roy W. North til president Roosevelt ved en liten höytidelighet i Det Hvite Hus tirsdag 27 juli. Ambassadör Morgenstjerne var personlig innkalt av president Roosevelt til å være til stede, og han kjøpte det neste arket samtidig som han på Norges vegne takket presidenten for det nye utslag av amerikansk good will overfor Norge. Merket har som dominerende midtpunkt det norske flagget flankert på venstre side av fugl Phoenix som reiser seg av asken, og på venstre side av frihetsgudinnen. Det er rektangelformet med "Norway" under flagget i rød skrift.

NYHETENE FRA LONDON SÖNDAG kl. 18.30.

Sydfronten. Dagens meldinger fra Italiatider på at slaget om den tyske vinterlinje står for døren. Det ytes innbitt motstand mot de allierte offensiver. - Dagens allierte kommunike fra kampene i Italia melder om kraftige tyske motangrep mot 8 armers front ved Adriaterhavet. Sterke og konsenterte fiendtlige motangrep ble slått tilbake av 8 arme, som ytterligere utvidet sitt brohode på nordbredden av Moro-elven i nærheten av San Leonardo. De allierte påførte tyskerne store tap. På 5 armers front gjorde tyskerne i går et kraftig forsök på å drive de amerikanske tropper vekk fra og innta viktige höydedrag. Voldsomme kamper utviklet seg, tyskerne gjorde ingen fremgang og amerikanerne holder fremdeles höydestillingene. - Allierte flystyrker foretar utstrakte angrep mot de fiendtlige transport og mot stillinger bak fronten. Bare i går ble det gjort 130 utfall. Styrker av allierte fly angrep således forsyningslinjer mellom 5 armers front og Roma. På grunn av det dårlige vær gikk tunge bombefly ikke opp.

Fra Jugoslavia meldes om fortsatte kamper og innbitt forsvar fra friskarene fra de tyske styrker som stadig får forsterkninger. Sjefen for friskarene, general Tito, utstedte i går en dagsordre, der han henstiller til sine tropper å sette alle krefter inn i kampen mot den nye tyske offensiv. G tyske forsök er blitt gjort, uttalte han, for å knække vår frihetsarme. Nå er øyeblikket inne igjen til å tilintetgjøre et slikt tysk forsök og til å vise at vi er verd våre alliertes tillit. - Dagens kommunike melder at tyskerne har inntatt en by i Montenegro etter 14 dagers voldsomme kamper. -

Et amerikansk transportfly landet forleden på tyskbesatt område i Jugoslavia, det bragte forsyninger til frihetshæren og lettet igjen

med britiske og jugoslaviske offiserer ombord. Det tok også med seg en tysk fange.

I Bulgaria skal det ifølge tyrkiske og andre meldinger ha kommet til en spiltelse i regjeringen. Sterke krav fra den bulgarske hærs har fremsatt krav om at regjeringen enten må se å få landet ut av krigen eller trekke seg tilbake.

Russland. I Dnjepr-buen har russiske avdelinger avskåret den tyske forsyningsrute til jernbanecentret Kirovograd, sydvest for Snamenka. Blant de steder som ble gjenerobret i går var Novgorodka, som ligger 30 km sydöst for Kirovograd. - Byen ble inntatt etter voldsomme gatekamper, det ble kjempet i hus etter hus. - Allerede freda ble det meldt om inntagelsen av det viktige knutepunkt Snamenka. Lenger nord i buen fortsetter fremgangen, og tyskerne innrømmer at russerne har gjort nye gjennombrudd syd for Krementsjug. - I Klov-fronspringet raser det fortsatt voldsomme kamper i Malin-avsnittet. Kampene betegnes som de hardeste siden slaget om Stalingrad. I et voldsomt slag som har rast i 5 dager har tyskerne hatt tap av over 400 tanks i dette avsnittet, men til tross for de store tap, kaster de stadig inn nye tropper og nye forsyninger i kampene. Da russiske forsvar er ikke brutt, og de sovjetrussiske tropper påfører fienden de blodigste tap. - En korrespondent skriver om den russiske taktikk at den mer går ut på å påføre fienden så store tap som mulig enn å gå hurtig frem på frontene.

President Bones oppholder seg for tiden i Moskva, der han skal undertegne en gjensidig vennskaps- og støttepakt med Russland. Koffin holdt i går en middag til ære for den tsjekkoslovakiske gjest, der også Stalin var til stede.

Den amerikanske utenriksminister har gjort regjeringene i Bulgaria, Romania og Ungarn oppmerksom på følgene av å fortsette krigen på Tysklands side, og minnet dem om at de må være med og bære ansvaret for det som er skjedd og følgene av Tysklands nederlag.

Flyangrep. Britiske mosquitos angrep mål i Vest-Tyskland i natt i går ble flåtehavnen i Emden angrepet av allierte flystyrker med godt hell. 138 fiendtlige fly ble skutt ned, 177 ble skutt ned av de amerikanske bombefly, flyvende festninger og britiske Liberatorer, mens 21 ble skutt ned av de eskorterende jagerfly. - En stor styrke fiendtlige jagere møtte de angripende fly på veien til Emden, men over målet var luften ranset for fiendtlige fly. 17 allierte bombefly og 3 jagere vendte ikke tilbake. Fredag var Sofia gjenstand for et kraftig angrep av fly med base i Middelhavsområdet.

Det fjerne Östen. Fra New Guinea meldes om ny fremgang for de allierte. Et 6000 tons forsyningskip ble senket av allierte fly. Fra Chungking meldes at de kinesiske styrker som forfølger de rettrekkende japanere nå står mindre enn 50 km fra Hankow ved Jangtsekiang.

General Romel med hele sin stab ankom til Kjöbenhavn torsdag ettermiddag. Tidligere her han avlagt Esbjerg et besök. Det har vært antydning at han også skulle komme til Norge på inspeksjon. Et varsel? På engelsk holdt her det vært gjettet på i forbindelse med Teheran-kommunikats "angrep fra öst, vest og söm" at nord er utelatt nettopp fordi hovedstötet skal rettes over Skandinavia.

Ubåtkrigen. I en felleserklöring som president Roosevelt og statsminister Churchill har sendt ut heter det at senkningstallet på allierte skip i november er det minste siden mai 1940. Antall senkede ubåter overstiger betydelig senkede handelsskip. Allierte fly med base på Azorene har vært meget effektive i denne kamp.